

Formannskapets innstilling i saken angående utbedring av Gamlebrubakken og veien til Sandsvær på Lågens østside.

«Repræsentantskabet!

Den Vei, som på Laagens Østside fører fra Gamlebroen til Sandsver, er som bekjendt fra gammel Tid i saadan Forfatning, at den er besværlig at befare, fornemmelig fordi den er meget bakket med Stigningforholde, der vanskeliggjøre baade Færdselen og Vedligeholdesen, og til dels ogsaa fordi den er anlagt saa smal paa længere Strækninger, at der ofte kan være vanskeligt for Veifarende at komme hinanden forbi med sædvanlige Kjøreredskaber. Hertil kommer, at Gamlebrobakken paa Elvens Vestsiden er saa steil, at den næsten ikke kan benyttes for større Læs.»

Sandsvær kommunestyre ba i august 1870 kommunen foreta nødvendige endringer av veien fra Sandsvær og inn til Kongsberg. I april 1871 utarbeidet Artilleriløytnant Krag forslag til utbedringer og omlegging av «Veien til Sandsvær» på strekningen fra Gamlebrubakken og veien på østsiden av Lågen ut til bygrensa mot Laugerudmoen. Veien skulle gjøres tidsmessig, og ikke ha stigning mere enn 1:15. og veibredde på 6 alen (3,7 m).

Disse veiene måtte legges om for å møte kravene som var forslått av Artilleriløytnant Krag

1. Tryterudbakken (utelatt fra prosjektet)
2. Kolstadbakkene og Gomsrudbakken
3. Evjukleven (Kleiva)
4. Veistykket ved Evju bro og Evjubakken
5. Veien til Gamlegrenda
6. Gamlegrendbakken ved broens østside
7. Gamlebrobakken på vestsiden

Forslag om å legge Hyttegata mellom husrekken og Lågen ble forkastet (høye kostnader) . Prosjektet med en finansiell ramme på 1900 Spd. ble bevilget av formannskapet 19. august.

Da som nå, budsjettet sprakk. Allerede i november samme år kom det etterbevilgning på 450 Spd. Det var spesielt utbedringene på begge sider av Gamlebrua som ble omfattende.

Hvor var hva?

Flere av stedsnavnene som er brukt i saksframlegget er ukjente, selv for en som er født og oppvokst i området.

Tryterudbakken

Denne bakken ble utelatt fra prosjektet da jernbanen hadde interesser og ansvar her. Bakken ble kalt Tryterudbakken. I dag er dette bakken opp forbi innkjøringen til Kongsberg trafikkstasjon.

På bildet sees ei tømmerlegge på Tryterudflata. Her ligger Bilservice AS i dag, og bakken i bakgrunnen ble kalt da Tryterudbakken.

Tryterudflata og Tryterudbakken

Bak fotografen slutter søndre Kolstadbakken.

Søndre- og nordre Kolstadbakkene

Kolstadbakkene lå i sin helet på eiendommen Kolstad. I dag ligger sydenden av Gomsrud terrasse på høyre side av den søndre delen av bakkene. Fortsatt kan denne delen av bakken skimtes på strekningen foran Terrasseveien fra nr 1 til 7.

Kolstadbakken, søndre del.

Muren til høyre viser høydejusteringen av veibanen. Bak sees overgangen til nordre del av Kolstadbakkene (fra 1946)

Bildet til venstre viser to små gutter som vokste opp på toppen av den søndre Kolstadbakken uten å vite hva bakken egentlig het. I 1946 var dette toppen av Gomsrudbakken.

Til høyre for minstemann ses muren som måtte settes opp som støtte for jordmassen etter at veibanen ble senket slik at stigningen ble 1:15, anslagsvis mellom 70 og 80 cm høy.

Oppmuringen forbi eiendommen på toppen av bakken og opp til Tryterudflata var ca 100 m lang.

I 1946 var ledningstolpen i bakgrunnen bare 7- 8 år.

Starten på den nordre Kolstadbakken var rett bak storebror. Det nord-vestre hjørnet av tomten til Terrasseveien 7 ligger der i dag.

Her var det også spor etter mye gravearbeid, men her var det ikke «forskalet» med gråsteinsmurer.

På 50-tallet ble denne veitrasseen brukt som jordbruksvei.

Gomsrudbakken

Etter den nordre Kolstadbakken fortsatte «Veien til Sandsvær» nordover på et flatt parti fram til Gomsrudplassen, og hvor Gomsrudbakken begynte. På toppen her var det også utført gravearbeid, men i mindre omfang.

Bildet til høyre viser «veien til Sandsvær» både slik den var i 1874, og også hvordan den gikk i 1947. Strekingen uten svinger er trassèen i 1874.

Dagens gang- og sykkelvei opp til Gomsrud terrasse følger omtrent trassèen til den gamle Gomsrudbakken

Allerede i 1874 avsto apoteker Hartman knapt 3 mål av Kolstadeiendommen til omlegging av Gomsrudveien, og i 1924 avsto Haugholt «nødvendig grunn» til utbedering av svingene.

Ut fra planbeskrivelsen i framlegget til formannskapet i august 1874, er det lite trolig at den «nye» veittrassèen var et resultat -74 prosjektet.

Gammel og "ny" utgave av Gomsrudbakken, Foto 1947

Evjukleven.

Evjukleven eller Gomsrudkleven var området langs østsiden av Lågen fra «Bølgen» og nordover til der Gamle Gomsrudvei møter E134. På denne strekningen var det først en bergnabb, og deretter ei bru over ei evje. Bergnabben var opphavet til «kleven» eller også «Kleiva» og evja til «Evju». Det tidligste navnet som er kjent på evja er Mysingevja som er fra slutten på 1600-tallet. Imidlertid er det mest brukte navnet Gomsrudevja.

*Kleiva en vårdag midt på 50-tallet.
Foto H Torkildsen*

I dag er vanskelig å forestille seg hvor ulendt dette terrenget var før ny E134 kom.

Midt på bildet er bergnabben hvor den gamle veientrassèen gikk, og litt av den gamle veien er synlig på venstre side.

Før noe ble gjort med veien var det nær fritt fall ned i Lågen fra toppen av knausen. Historien sier at en bonde fra Sandsvær har falt utfor og druknet.

Ved veiutbedringen som ble gjort i 1874 sprengte de en veiskjæring under bergnabben. Allerede vinteren-75 ble den nye parsellen åpnet for veifarende.

Dagens gang- sykkelvei langs Lågen følger samme trassèen som «vejen til Sandsver» hadde i 1874.

Veien videre herfra til Evju bro eller Gomsrudbrua var grei.

Evju bro til Evjubakken

Evju Bro eller Gomsrudbrua. Ca 1920

Fra nordsiden av evja gikk veien fra bruenden i en bue rundt et område hvor det antagelig var tatt ut sand eller annen masse i tidligere tider, eller det var en naturlig fordypning i terrenget med helling ned mot Lågen.

Denne fordypningen ble tilstrekkelig fylt igjen slik at veibanen fikk rett strekning fra bruenden og til foten av Evjubakken

Øverst i Evjubakken ble det også utført en del gravearbeid. Et fotografi tatt av Skøyen fra denne tiden viser tydelig at det har vært gravearbeid på begge sider av veien for å få en stigning på 1:15..

Evjubakken. Detalj fra bilde av Skøyen ca. 1887

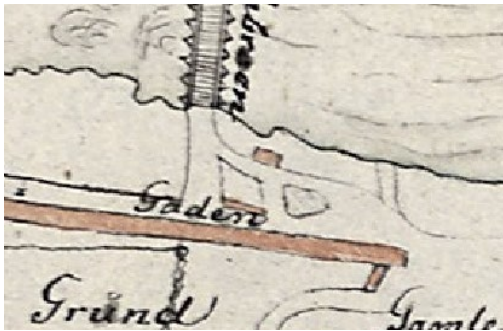
Veien til Gamlegrenda

Fra toppen av Evjubakken ble det neppe gjort utbedringer av veien før i bakken opp mot Skogskolen.

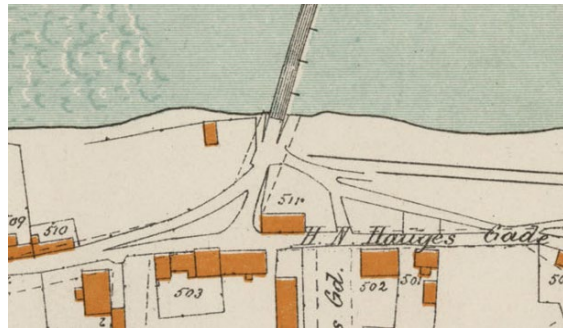
På denne strekningen er det indikasjoner på at veien har blitt senket i to områder, først veien forbi Gamle Gomsrudvei nr. 21, så forbi nr. 13 og 11.

Antagelsen er bygget på sammenligning av grunnmur og veibane.

Gamlegrendbakken ved broens østside

Gamlebrua øst 1797

Gamlebrua øst 1901

Hvordan forholdene på øst- og vestsiden av Gamlebrua var – og hvordan de ble etter 1874 ses best av kartet til Løberg fra 1797 sammenlignet med kartet til Krum fra 1901.

Gamlebrua landet vesentlig lavere både på øst – og vestsiden av Lågen, så bakken opp til T-krysset mot Tislegård Gaden på østsiden må ha vært til irritasjon før 1874.

Omleggingen som ble gjort var nyttig – fram til 1927. Den nye Gamlebrua landet høyre, og 1:15 stigningen kom av seg selv.

Gamlebrobakken på vestsiden

Gamlebrubakken 1797

Gamlebrubakken 1901

At det var klager på 1797 utgaven av bakken opp til Hyttegata er lett å forstå når en ser hvordan det gamle brokaret ligger til. 1901 løsningen bedret forholdene, men igjen, flommen 1927 og ny bro bedret forholdene enda mer.

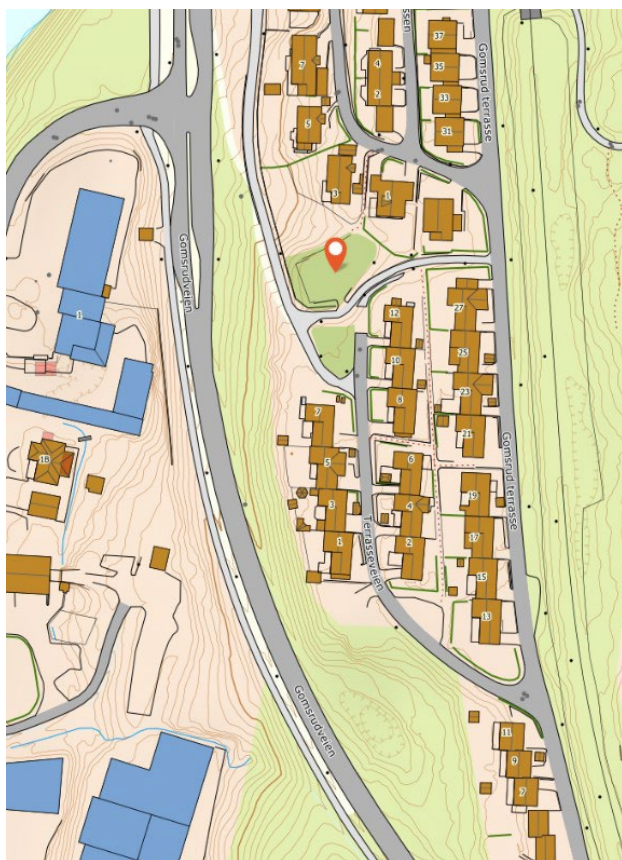
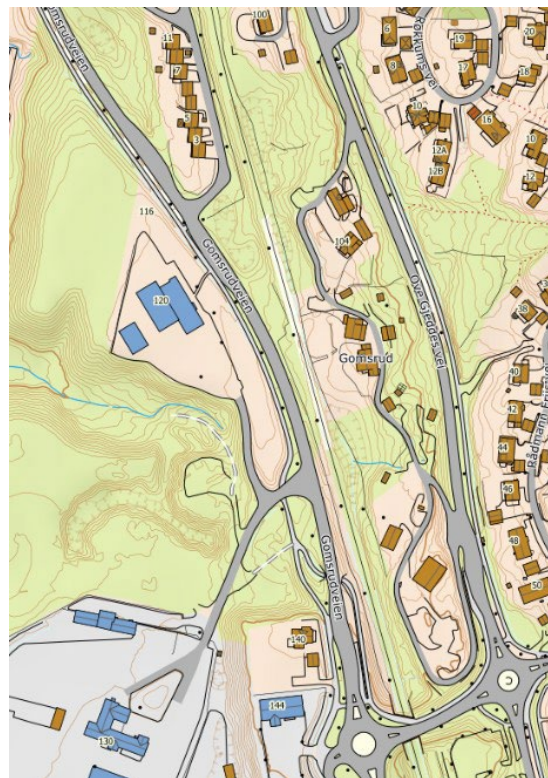
Stedsnavn forklaringer

Tryterudbakken hadde navnet etter «Tryterudflata» hvor Gomsrudveien nr. 120 ligger. I dag er Bilservice AS etablert her. Tryterudbakken gikk opp forbi innkjøringen til trafikkstasjonen og nesten opp til Gomsrudveien 140.

Bilen i høyre kjørefelt er på toppen av den søndre Kolstadbakken.

Gomsrudveien 120 - Tryterudflata

Toppen på søndre Kolstad-bakken lå litt syd for innkjøringen til Gomsrud Terrasse. Overgangen til den nordre delen av bakken startet omtrent ved Gomsrud Terrasse nr. 11. Herfra gikk opp på flaten hvor mesteparten av Gomsrud Terrasse ligger.

Tomten hvor Gomsrudplassen lå er merket.

Restene av den gamle traséen til den søndre Kolstad-bakken. Gomsrud Terrasse 11 til høyre

Den lyse stripen langs lys gråfarget gang- og sykkelvei er den gamle opprinnelige traséen til veien til Sandsvær.

Stedsnavn forklaringer

Traséen til gangveien ned fra Gomsrudplassen.
Den er omlag lik den gamle veien

Slik så det ut der gamleveien kom ned fra
Gomsrudplassen sommeren i 1927

Kleiva

Kleiva (Kleven) før sprengningsarbeidet til ny E134. **Gomsrudbrua** ligger helt i venstre kant av bildet.
(sett fra Bølgen)

Gomsrudveja og Hallingbakken (**Evjubakken**) under E134 anlegget

Stedsnavn forklaringer

Gamlebrua vest

Brufoten fra før 1927 er tydelig avtegnet på dagens kartverk.

Når vi ser at den gamle brua landet en god del lavere enn hva dagens gjør, så ble den gamle traséen omlag like bratt som Peckelsbakken.

Gomsrudveien

er alle trafikanters skrek. Fæl har den vært bestandig og værre enn værst er den idag. En velkjent borger av staden ringte oss op igaar og fortalte at en Sandsværing som skulde til Gamlegrenda og Ekermoen med melk maatte kjøre omveien om Sunnegrenda—Sandsværmoen—Nymoen for aa komme frem. Gomsrudveien var likefrem ufremkommelig, sa han. Det er saaledes all grund til aa spørre : hvor lenge skal skandalen vare ? Er det virkelig umulig aa faa satt adkomstveiene fra landdistriktet i farbar stand ?

Oversikt fra Gomsrud til Gamlegrenda